

Dashboard Economie Oss (DEO)

1 Inleiding

In het 'Dashboard Economie Oss' wordt de economie van Oss gevolgd in de periode 2010-2021. Vergeleken wordt met de nationale ontwikkeling en met een groep van soortgelijke gemeenten (de 'benchmarkgemeenten').

Het dashboard bestaat uit twee delen:

- Algemene indicatoren
- Arbeidsplaatsen

Om gemeenten onderling vergelijkbaar te maken zijn het aantal startende bedrijven en alle indicatoren voor arbeidsplaatsen uitgedrukt per duizend inwoners van 18-66 jaar.

Bij het onderdeel arbeidsplaatsen is een onderscheid gemaakt naar de vier topsectoren van Oss. Tevens zijn de totale maakindustrie en de totale bedrijvigheid opgenomen in het dashboard.

Naast het onderscheid naar type economische activiteiten zijn tevens drie grootteklassen onderscheiden, namelijk:

- ZZP (Zelfstandigen Zonder Personeel). Dit zijn bedrijven waar één persoon werkzaam is.
- MKB. Dit zijn bedrijven met 2 tot en met 49 arbeidsplaatsen. Deze bedrijven worden in het dashboard beschouwd als het midden- en kleinbedrijf (MKB).
- Grote bedrijven. Dit zijn bedrijven met vijftig of meer arbeidsplaatsen.

Toelichting bij de algemene indicatoren (waar nodig):

- Startende bedrijven. Dit zijn de in een jaar bij de Kamer van Koophandel nieuw ingeschreven bedrijven (exclusief pensioen-BV's, 'lege' BV's, en dergelijke)..
- Diversificatie-index. Een maatstaf die aangeeft in hoeverre de verdeling van arbeidsplaatsen over typen bedrijvigheid (sectoren) afwijkt van het nationaal gemiddelde. Bij een kleine afwijking is sprake van een 'gediversifieerde' economie, bij een grote afwijking van een 'specialistische economie'.
- Opleidingsindex van de beroepsbevolking. De beroepsbevolking bestaat uit allen die werkzaam zijn of actief zoeken naar werk. De opleidingsindex is berekend als een gewogen gemiddelde van het aantal laag opgeleiden (tot en met vmbo, mbo1 en drie klassen havo/vwo), het aantal middelbaar opgeleiden (mbo2 tot en met mbo4, havo/vwo) en het aantal hoog opgeleiden (hbo en universitair). Naarmate het gemiddeld opleidingsniveau hoger is, zal de score op de opleidingsindex ook hoger zijn.
- Netto participatiegraad. Het deel van de inwoners van 15-74 jaar dat werkt. De leeftijdsklasse 15-74 jaar is een door de EU gehanteerde norm voor de potentiële beroepsbevolking: degenen die in principe beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Soms is, om de statistische betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen, gewerkt met een 3-jaars gemiddelde: '2010' is dan het gemiddelde over de jaren 2008, 2009 en 2010. De reden is dat hier gebruik is gemaakt van een enquête van het Centraal Bureau van de Statistiek (de Enquête BeroepsBevolking - de EBB), niet van een integrale telling. Dit geldt voor de netto participatiegraad, het werkloosheidspercentage en de opleidingsindex.

Ten opzichte van de versie van vorig jaar is het inkomen per inwoner vervangen door het gemiddeld vermogen van huishoudens als indicator voor materiële welvaart.

2 Ontwikkeling per indicator, 2010-2021

In de figuren 1 tot en met 5 staan de ontwikkelingen per indicator in de periode 2010-2021. De resultaten zijn weergegeven voor Oss, het gemiddelde van de tien benchmarkgemeenten en Nederland. Als benchmarkgemeenten zijn geselecteerd Weert, Oosterhout, Etten-Leur, Veenendaal, Doetinchem, Waalwijk, Venray, Roosendaal, Beregen op Zoom en Helmond. Links staat steeds de 'absolute score' en rechts de 'relatieve score': de score van een gebied als index van het nationaal gemiddelde. Bij een score hoger dan 1 in het rechter deel van de figuren presteert Oss gunstiger dan het nationaal gemiddelde (voor het werkloosheidspercentage juist ongunstiger). Bij een stijgende lijn ontwikkelt de score zich gunstiger dan de nationale trend, bij een dalende lijn juist ongunstiger¹.

Figuur 1 Algemene indicatoren

Nationaal bleef het jaarlijks aantal *startende bedrijven* per duizend inwoners van 18-66 jaar (figuur 1a) ongeveer gelijk in de periode 2011-2016, om daarna te stijgen. De invloed van de maatregelen als gevolg van COVID-19 (verder kortweg de 'COVID-19 maatregelen') hebben in 2020 een dempend effect gehad op de stijging van het aantal startende bedrijven, maar in 2021 was weer sprake van een toename. De ontwikkeling in Oss volgde ongeveer de nationale ontwikkeling en de ontwikkeling in de benchmarkgemeenten. Het aantal startende bedrijven lag in Oss in alle jaren onder het nationaal gemiddelde en was vergelijkbaar met het gemiddelde voor de benchmarkgemeenten. Opvallend is dat de toename in Oss in de periode 2017-2021 boven de nationale trend lag (een stijgende lijn in het rechter deel van de figuur). Dat geldt ook duidelijk in 2021.

De effecten van de kredietcrisis (die in een stroomversnelling kwam na het failliet van Lehman Brothers op 15 september 2008) ijlden tot 2015 na in de nationale economie. Dat blijkt uit het feit dat de *netto participatiegraad* in de periode 2010-2015 iets afnam (zie figuur 1b; dit is een 3-jaars gemiddelde). In de jaren daarna was sprake van een toename met ruim een procent-punt per jaar. De netto participatiegraad lag in Oss in 2020 en 2021 iets boven het nationaal gemiddelde. In de periode 2010-2012 ontwikkelde de netto participatiegraad in Oss zich ongunstiger dan het nationaal gemiddelde (een dalende lijn in het rechter deel van de figuur). Uit de vorig jaar opgestelde Vitaliteitscan Oss blijkt dat dit ook een periode was waarbij de economie van Oss zich minder gunstig ontwikkelde dan de nationale trend. Hoewel een deel van de inwoners van Oss buiten de gemeente werkt ('uitgaande pendel'), heeft een zich ongunstig ontwikkelende economie een dempend effect op de kansen op werk voor inwoners van Oss. De netto participatiegraad heeft zich sinds 2012 in Oss overigens iets gunstiger ontwikkeld dan in de benchmarkgemeenten.

Het *werkloosheidspercentage* liep nationaal op tot 2015, om daarna af te nemen (zie figuur 1c; ook dit is een 3-jaars gemiddelde). Dat geldt ook voor Oss en de benchmarkgemeenten. Bij deze indicator is een dalende lijn juist gunstig. Tot 2014 ontwikkelde de werkloosheid in Oss zich sterker (en dus ongunstiger) dan het nationaal gemiddelde, daarna minder sterk (en dus gunstiger). Ook in 2021 was sprake van een relatief gunstige ontwikkeling in Oss. Ook in de benchmarkgemeenten ontwikkelde het werkloosheidspercentage zich gunstiger dan de nationale trend (een dalende lijn), maar vooral vanaf 2014 was de ontwikkeling in Oss nog gunstiger dan in de benchmarkgemeenten.

De *opleidingsindex* is nationaal gestegen in de periode 2011-2021 (zie figuur 1d: opnieuw een 3-jaars gemiddelde). Zowel in Oss als in de benchmarkgemeenten ligt het gemiddeld opleidingsniveau van de beroepsbevolking (werkenden plus werklozen) onder het nationaal gemiddelde. De scores voor Oss en de benchmarkgemeenten zijn momenteel vrijwel gelijk. Opvallend is dat het gemiddeld opleidingsniveau in Oss zich in de periode 2012-2018 nog wat gunstiger heeft ontwikkeld dan de nationale trend. Na 2018 volgde de ontwikkeling de nationale trend.

¹ Bij het werkloosheidspercentage is dit ook hier weer andersom.

Het *gemiddeld vermogen per huishouden* is in de periode 2014-2021 nationaal stelselmatig toegenomen (zie figuur 1e). Dat was ook in Oss en de benchmarkgemeenten het geval. In 2021 lag het gemiddeld vermogen per huishouden in Oss ongeveer vijf procent onder het nationaal gemiddelde, maar wel boven het gemiddelde van de benchmarkgemeenten. In Oss is daarbij sinds 2010 de ontwikkeling achtergebleven bij de nationale trend. Dat geldt voor de benchmarkgemeenten. In 2021 bleef de ontwikkeling in Oss achter bij de nationale trend.

De *diversificatie-index* is in Oss lager dan in de benchmarkgemeenten (zie figuur 1f). Met lichte schommelingen in de tijd is de diversificatie-index (de afwijking van de verdeling over economische sectoren van het nationaal gemiddelde) vrijwel gelijk gebleven. Dat geldt ook voor de benchmarkgemeenten. Overigens is de score van de diversificatie-index niet per definitie als gunstig of ongunstig te beoordelen. Een lage diversificatie-index houdt in dat er blijkbaar sprake is van een combinatie van sectoren waar een gemeente sterk in is gespecialiseerd en sectoren waar een gemeente minder sterk in is gespecialiseerd (steeds ten opzichte van het nationaal gemiddelde). Wanneer het bij de sectoren waar een gemeente sterk in is gespecialiseerd gaat om economische activiteiten met hoge groeiverwachtingen is dat gunstig, wanneer het gaat om economische activiteiten met lage groeiverwachtingen is het ongunstig.

Figuur 2 Relatieve vertegenwoordiging topsectoren, maakindustrie en totale bedrijvigheid

Weergegeven is het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in de periode 2010-2021 per topsector, voor de maakindustrie en voor de totale bedrijvigheid. Nationaal blijkt van de topsectoren logistiek de meeste arbeidsplaatsen te leveren, gevolgd door bouw en installatietechniek. Agrifood levert nationaal wat minder arbeidsplaatsen, terwijl pharma - life sciences nationaal een kleine sector is (maar zeker niet in Oss).

Per sector kan het volgende worden geconstateerd:

- Het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in agrifood (figuur 2a) is in Oss het afgelopen decennium gestaag afgenomen. Momenteel ligt de relatieve vertegenwoordiging onder het nationaal gemiddelde. Oss bleef daarbij ook achter bij de nationale trend (een dalende lijn in het rechter deel van de figuur). Dit in tegenstelling tot de benchmarkgemeenten waar deze topsector duidelijk sterker is gegroeid dan de nationale trend. In de periode 2019-2021 ontwikkelde het aantal arbeidsplaatsen in Oss zich iets gunstiger dan het nationaal gemiddelde in deze topsector.
- Ook het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in logistiek (figuur 2b) is in Oss afgenomen (vooral tussen 2016 en 2018). Momenteel is de relatieve vertegenwoordiging vrijwel gelijk aan het nationaal gemiddelde. De ontwikkeling sinds 2010 is in Oss achtergebleven bij de nationale trend, terwijl deze topsector zich in de benchmarkgemeenten juist iets gunstiger ontwikkelde dan de nationale trend. In 2021 was de ontwikkeling in Oss gunstiger dan het nationaal gemiddelde.
- Het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in pharma - life sciences (figuur 2c) is in Oss duidelijk hoger dan nationaal gemiddeld (meer dan een factor tien hoger). Tussen 2010 en 2012 zijn hier veel arbeidsplaatsen verloren gegaan, maar sindsdien heeft deze sector zich in Oss tot 2017 ongeveer volgens de nationale trend ontwikkeld. In de benchmarkgemeenten is de relatieve vertegenwoordiging vrijwel gelijk aan het nationaal gemiddelde. Sinds 2017 heeft het aantal arbeidsplaatsen in deze topsector zich in Oss ongunstiger ontwikkeld dan de nationale trend. Dat geldt ook voor 2021.
- Het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in bouw en installatietechniek (figuur 2d) is nationaal tussen 2010 en 2015 afgenomen en de afgelopen zes jaar weer toegenomen. In Oss is deze topsector duidelijk sterker vertegenwoordigd dan het nationaal gemiddelde. Bovendien lag de ontwikkeling in het afgelopen decennium tot 2016 boven de

- ationale trend, terwijl in de benchmarkgemeenten (waar de relatieve vertegenwoordiging momenteel ongeveer de helft is van Oss) de relatieve ontwikkeling achterbleef bij de nationale trend. In 2021 was de ontwikkeling in Oss vrijwel gelijk aan de nationale trend.
- In de eerste jaren na de kredietcrisis is het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in de maakindustrie nationaal iets afgenomen, om vervolgens weer toe te nemen (figuur 2e). De maakindustrie is in Oss duidelijk sterker vertegenwoordigd dan het nationaal gemiddelde (ruim een factor twee meer). Ook in de benchmarkgemeenten is sprake van een sterke oververtegenwoordiging, zij het in iets mindere mate dan in Oss. Met uitzondering van de periode 2010-2012 (vooral door krimp in pharma - life sciences) heeft de maakindustrie in Oss zich ongeveer ontwikkeld volgens de nationale trend. Dat geldt voor de gehele periode ook voor de benchmarkgemeenten, waarbij in 2021 de ontwikkeling in Oss wel iets achterbleef bij de nationale ontwikkeling (na een wat sterkere ontwikkeling in het jaar daarvoor). Kortom, maakindustrie is relatief sterk vertegenwoordigd in Oss en voor een groot deel gaat dat om een kennisintensieve sector (pharma - life sciences). Oss maakt het credo 'moderne maakstad' op basis van deze analyse dus waar. Waarbij 'modern' dan in eerste instantie betrekking heeft op 'modern maken' (moderne maakindustrie) en niet noodzakelijk op een moderne economie of samenleving in het algemeen.
 - Vanaf ongeveer 2015 (toen uiteindelijk herstel zichtbaar was van de kredietcrisis) is het nationale totaal aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar toegenomen (figuur 2f). In 2020 kwam daar als gevolg van de COVID-19 maatregelen tijdelijk een einde aan, maar in 2021 was weer sprake van groei. De relatieve vertegenwoordiging van de totale bedrijvigheid (de 'werkgelegenheidsfunctie') ligt in Oss momenteel bijna tien procent lager dan het nationaal gemiddelde, terwijl de benchmarkgemeenten iets hoger scoren dan het nationaal gemiddelde. Zowel in Oss als in de benchmarkgemeenten bleef de ontwikkeling sinds 2010 achter bij de nationale trend. In Oss was dat vooral in de periode 2010-2013 het geval. Sindsdien heeft de werkgelegenheidsfunctie zich ongeveer volgens de nationale trend ontwikkeld. Vanaf 2015 was dat ook in de benchmarkgemeenten het geval.

Figuur 3.1 Relatieve vertegenwoordiging agrifood, naar grootteklassen

Uit een vergelijking van de nationale cijfers blijkt dat het aandeel ZZP'ers in het totaal aantal arbeidsplaatsen in agrifood niet groot is (vier procent, terwijl het voor de totale bedrijvigheid 14 procent is). Voor Oss resulteert een minder sterke relatieve vertegenwoordiging dan het nationaal gemiddelde voor ZZP'ers en grote bedrijven en een ongeveer gelijke relatieve vertegenwoordiging voor het MKB. Vooral grote bedrijven zijn in de benchmarkgemeenten veel sterker vertegenwoordigd dan in Oss. Met schommelingen in de tijd heeft de ontwikkeling in Oss in de periode 2010-2021 ongeveer de nationale trend gevolgd voor ZZP'ers en het MKB (dat geldt ook voor de benchmarkgemeenten), terwijl de ontwikkeling voor grote bedrijven in Oss achterbleef bij de nationale trend (bij een veel sterkere ontwikkeling dan de nationale trend voor de benchmarkgemeenten).

Figuur 3.2 Relatieve vertegenwoordiging logistiek, naar grootteklassen

Nationaal is het aantal ZZP'ers per duizend inwoners van 18-66 jaar toegenomen in het afgelopen decennium, is het aantal arbeidsplaatsen in het MKB iets afgenomen en is het aantal arbeidsplaatsen bij grote bedrijven iets gestegen. Oss kent een relatieve ondervertegenwoordiging ten opzichte van het nationaal gemiddelde onder ZZP'ers en grote bedrijven en een relatieve oververtegenwoordiging onder MKB-bedrijven. Voor alle drie grootteklassen blijft Oss achter bij de benchmarkgemeenten. Wat betreft de ontwikkeling sinds 2010 bleef Oss achter bij de nationale trend wat betreft ZZP'ers en grote bedrijven, maar was de ontwikkeling gunstiger voor MKB-bedrijven. De benchmarkgemeenten kenden voor alle drie grootteklassen een wat gunstiger ontwikkeling dan het nationaal gemiddelde, vooral voor de grote bedrijven. In 2021 heeft het aantal arbeidsplaatsen in het MKB en bij grote bedrijven zich in Oss gunstiger ontwikkeld dan de nationale trend en het aantal ZZP'ers ongunstiger.

Figuur 3.3 Relatieve vertegenwoordiging pharma - life sciences, naar grootteklassen

Van het totaal van alle arbeidsplaatsen in pharma - life sciences nemen ZZP'ers nationaal slechts drie procent voor hun rekening. Nationaal is het aantal arbeidsplaatsen in deze topsector sinds 2010 iets toegenomen. Oss kent voor ZZP'ers een wat groter aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar dan het nationaal gemiddelde (met sinds 2019 wel een relatief sterke groei), kent voor het MKB een duidelijke relatieve oververtegenwoordiging en voor grote bedrijven een zeer sterke relatieve oververtegenwoordiging ten opzichte van het nationaal gemiddelde (bijna een factor 15 hoger). De ontwikkeling van grote bedrijven is in Oss achtergebleven bij de nationale trend, maar dat is voornamelijk het gevolg van ontwikkelingen in de periode 2010-2012. Zowel het aantal ZZP'ers als het aantal arbeidsplaatsen in het MKB heeft zich in Oss duidelijk sterker ontwikkeld dan de nationale trend (en ook dan in de benchmarkgemeenten), met in 2021 overigens een afname in het MKB. Nader onderzoek zou uit moeten wijzen wat de oorzaak is van de relatief sterke groei van het aantal ZZP'ers en het aantal arbeidsplaatsen in het MKB. Het kan gaan om spin-offs van de grote bedrijven (voormalige werknemers die hun eigen bedrijf in pharma - life sciences zijn gestart), maar ook om al bestaande bedrijven die naar Oss zijn verplaatst.

Figuur 3.4 Relatieve vertegenwoordiging bouw en installatietechniek, naar grootteklassen

ZZP'ers leveren een opvallend groot aandeel van de arbeidsplaatsen in bouw en installatietechniek. Nationaal is dat aandeel momenteel 31.4%, terwijl het in 2010 nog 17.6% was. Nationaal is het aantal ZZP'ers per duizend inwoners van 18-66 jaar dus sterk gestegen, terwijl bij het MKB en grote bedrijven sprake was van een afname (met in de afgelopen vijf jaar overigens een kentering in gunstige richting onder grote bedrijven). Voor alle drie grootteklassen resulteert voor Oss een relatieve oververtegenwoordiging, zowel ten opzichte van het nationaal gemiddelde als ten opzichte van de benchmarkgemeenten. Het aantal ZZP'ers en het aantal arbeidsplaatsen in het MKB heeft zich ongeveer conform de nationale trend ontwikkeld, zowel in Oss als in de benchmarkgemeenten, met sinds 2017 wel een relatief gunstige ontwikkeling van het aantal ZZP'ers in Oss. Vooral de relatief sterke ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen bij grote bedrijven in Oss is opvallend, waarbij die gunstige ontwikkeling wel voornamelijk in de periode 2011-2016 plaatsvond (vooral omdat in die periode nationaal sprake was van een afname, terwijl dat in Oss niet het geval was).

Figuur 4 Relatieve vertegenwoordiging maakindustrie, naar grootteklasse

ZZP'ers leveren momenteel 5.1% procent van het nationale aantal arbeidsplaatsen in de maakindustrie. In de afgelopen tien jaar is het aantal ZZP'ers nationaal toegenomen, is het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in het MKB wat afgenomen en onder grote bedrijven wat toegenomen. De relatieve vertegenwoordiging van ZZP'ers is in Oss momenteel vrijwel gelijk aan het nationaal gemiddelde, bij MKB-bedrijven hoger en bij het grootbedrijf ruim hoger. Dat laatste geldt ook ten opzichte van de benchmarkgemeenten, die wel hoger scoren wat betreft de relatieve vertegenwoordiging van ZZP'ers en het MKB. Opvallend is de duidelijk sterkere ontwikkeling van het aantal ZZP'ers in de maakindustrie in de periode 2016-2021 voor Oss. Met schommelingen in de tijd volgde de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen in het MKB de nationale trend, met sinds 2019 overigens een achterblijvende ontwikkeling. Sinds 2012 volgen de grote bedrijven in Oss de nationale trend (na een sterke afname in de periode 2010-2012). Sinds 2012 ontwikkelt het aantal arbeidsplaatsen bij grote bedrijven in de maakindustrie per duizend inwoners van 18-66 jaar in Oss zich tevens iets gunstiger dan in de benchmarkgemeenten.

Figuur 5 Relatieve vertegenwoordiging totale bedrijvigheid, naar grootteklasse

Het totaal aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar is sinds 2010 nationaal heel licht gestegen voor MKB-bedrijven en grote bedrijven. Het aantal ZZP'ers is sterk gestegen. Van de totale nationale groei van het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar in de periode 2010-2021 nemen ZZP'ers driekwart voor hun rekening. Voor alle drie grootteklassen scoort Oss lager dan de benchmarkgemeenten, waarbij de achterstand voor het MKB overigens klein is. De relatieve ontwikkeling

van het aantal arbeidsplaatsen (per duizend inwoners van 18-66 jaar) bleef in Oss voor MKB-bedrijven en voor grote bedrijven achter bij de nationale trend (voor het MKB overigens uitsluitend tot 2013). Het aantal ZZP'ers heeft zich in Oss de afgelopen vier jaar opvallend gunstig ontwikkeld (vergeleken met de nationale trend). Voor ZZP'ers en MKB-bedrijven is de achterstand van Oss op de benchmarkgemeenten het afgelopen decennium kleiner geworden en voor bedrijven met minstens vijftig arbeidsplaatsen groter (overigens uitsluitend tot 2014).

3 Ontwikkeling 2020-2021 en 2017-2021

In tabel 3.1 staat de procentuele ontwikkeling van de 'algemene indicatoren' tussen 2020 en 2021 voor Oss, de benchmarkgemeenten en Nederland.

Tabel 3.1 Procentuele ontwikkeling 2021 ten opzichte van 2020, algemene indicatoren

Indicator	Oss	Benchmarkgemeenten	Nederland
Starters	13.1 %	5.6 %	6.6 %
Netto participatiegraad	1.5 %	1.6 %	1.2 %
Werkloosheidspercentage	-7.5 %	-5.8 %	-3.3 %
Opleidingsindex	0.7 %	0.9 %	0.8 %
Vermogen per huishouden	7.0 %	10.5 %	9.0 %

Toelichting: Bij het werkloosheidspercentage is afname gunstig.

Het aantal startende bedrijven blijkt in 2021 relatief sterk te zijn toegenomen in Oss. De netto participatiegraad (het deel van de inwoners van 15-74 jaar dat werkt) is iets sterker toegenomen dan het nationaal gemiddelde (en vrijwel gelijk aan de ontwikkeling in de benchmarkgemeenten). Het werkloosheidspercentage is in Oss sterker afgenomen dan in de benchmarkgemeenten en vooral dan het nationaal gemiddelde. De opleidingsindex (het gemiddeld opleidingsniveau van de woonachtige beroepsbevolking) is in Oss verder gestegen in 2021. Het verschil met het nationaal gemiddelde en de benchmarkgemeenten is klein. Het vermogen per huishouden tenslotte is in Oss sterk gestegen, maar die toename bleef nog achter bij het nationaal gemiddelde en de ontwikkeling in de benchmarkgemeenten. Eigen woningbezit (de waarde van de woning minus hypotheekschulden) vormt een aanzienlijk deel van het vermogen. De meest recente cijfers voor de ontwikkeling van het vermogen zijn gebaseerd op de ontwikkeling van de WOZ-waarde van vorig jaar. Dit jaar ligt zowel de procentuele ontwikkeling van de WOZ-waarde als van de prijzen van koopwoningen in Oss boven het nationaal gemiddelde. Dit zal mogelijk een verhogend effect gaan hebben op de ontwikkeling van het vermogen in Oss.

Tabel 3.2 Procentuele ontwikkeling 2021 ten opzichte van 2017, algemene indicatoren

Indicator	Oss	Benchmarkgemeenten	Nederland
Starters	64.4 %	48.2 %	37.0 %
Netto participatiegraad	7.3 %	7.3 %	6.6 %
Werkloosheidspercentage	-35.9 %	-34.9 %	-32.1 %
Opleidingsindex	3.6 %	2.6 %	2.9 %
Vermogen per huishouden	38.3 %	40.4 %	42.8 %

Toelichting: Bij het werkloosheidspercentage is afname gunstig.

Soortgelijke cijfers voor de 4-jaars periode 2017-2021 staan in tabel 3.2. Vergeleken met het nationaal gemiddelde was de ontwikkeling in Oss gunstiger wat betreft het aantal starters, de netto participatiegraad en het werkloosheidspercentage. Het gemiddeld opleidingsniveau (de opleidingsindex) steeg wat meer dan nationaal gemiddeld. Slechts de groei van het vermogen bleef iets achter bij de nationale trend.

Vergeleken met 'soortgenoten' (de benchmarkgroep) resulteert hetzelfde beeld, maar zijn de verschillen tussen Oss en de benchmarkgroep veelal wat kleiner dan met het nationaal gemiddelde en heeft de netto participatiegraad in Oss zich even sterk ontwikkeld als in de benchmarkgroep.

Voor de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen zijn in tabel 3.3 tot en met 3.6 resultaten weergegeven voor het aantal ZZP'ers en het totaal aantal arbeidsplaatsen.

Vergeleken met het nationaal gemiddelde is het aantal ZZP'ers in drie van de vier topsectoren sterker toegenomen in Oss in 2021 (zie tabel 3.3). Slechts logistiek bleef achter. Ook het aantal ZZP'ers in de maakindustrie nam in Oss bovengemiddeld toe. Voor de totale bedrijvigheid was daar slechts in bescheiden mate sprake van. Ook weer met uitzondering van logistiek groeide het aantal ZZP'ers in alle onderscheiden typen bedrijvigheid sterker dan het benchmarkgemiddelde.

Tabel 3.3 Procentuele ontwikkeling 2021 ten opzichte van 2020, sectoren, ZZP'ers

Indicator	Oss	Benchmarkgemeenten	Nederland
Agrifood	6.4 %	5.9 %	4.2 %
Logistiek	-1.3 %	2.4 %	3.8 %
Pharma - life sciences	13.1 %	3.2 %	3.8 %
Bouw- en installatietechniek	8.6 %	7.8 %	6.9 %
Maakindustrie	11.2 %	5.4 %	7.3 %
Totaal	6.0 %	5.6 %	5.7 %

Ook op wat langere termijn (de 4-jaars periode 2017-2021) nam het aantal ZZP'ers sterker toe dan het nationaal gemiddelde, ook nu weer met uitzondering van logistiek en deze keer met een grotere 'voorsprong' op het nationaal gemiddelde voor de totale bedrijvigheid (zie tabel 3.4). Vergeleken met de benchmarkgemeenten lag de groei in Oss veelal hoger, met uitzondering van agrifood en vooral logistiek.

Tabel 3.4 Procentuele ontwikkeling 2021 ten opzichte van 2017, sectoren, ZZP'ers

Indicator	Oss	Benchmarkgemeenten	Nederland
Agrifood	28.0 %	30.7 %	16.6 %
Logistiek	6.4 %	19.3 %	15.4 %
Pharma - life sciences	56.3 %	23.6 %	8.6 %
Bouw- en installatietechniek	50.8 %	39.5 %	36.5 %
Maakindustrie	64.1 %	25.4 %	25.5 %
Totaal	40.0 %	30.4 %	26.5 %

De ontwikkeling van het totaal aantal arbeidsplaatsen lag in 2021 in Oss iets onder het nationaal gemiddelde (zie tabel 3.5). Voor maakindustrie was de 'achterstand' op de nationale ontwikkeling nog wat groter. Voor drie van de vier topsectoren scoorde Oss overigens gunstiger dan het nationaal gemiddelde. Pharma - life sciences is hier de uitzondering. De ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen was voor de totale bedrijvigheid in de benchmarkgemeenten gelijk aan de ontwikkeling in Oss, maar in de maakindustrie duidelijker gunstiger. Dat geldt ook voor bouw- en installatietechniek en vooral pharma - life sciences. Voor agrifood en, vooral, logistiek was de groei in Oss in 2021 wat hoger dan in de benchmarkgemeenten.

In de 4-jaars periode 2017-2021 (zie tabel 3.6) bleef de ontwikkeling van het totaal aantal arbeidsplaatsen in Oss iets achter bij het nationaal gemiddelde. Voor de maakindustrie geldt dat in wat sterkere mate.

Bouw- en installatietechniek is de enige topsector met een hogere groei van het aantal arbeidsplaatsen dan het nationaal gemiddelde in Oss.

Het totaal aantal arbeidsplaatsen is in Oss sterker toegenomen dan in de benchmarkgemeenten. Voor alle vier topsectoren en voor de totale maakindustrie is echter juist het omgekeerde het geval.

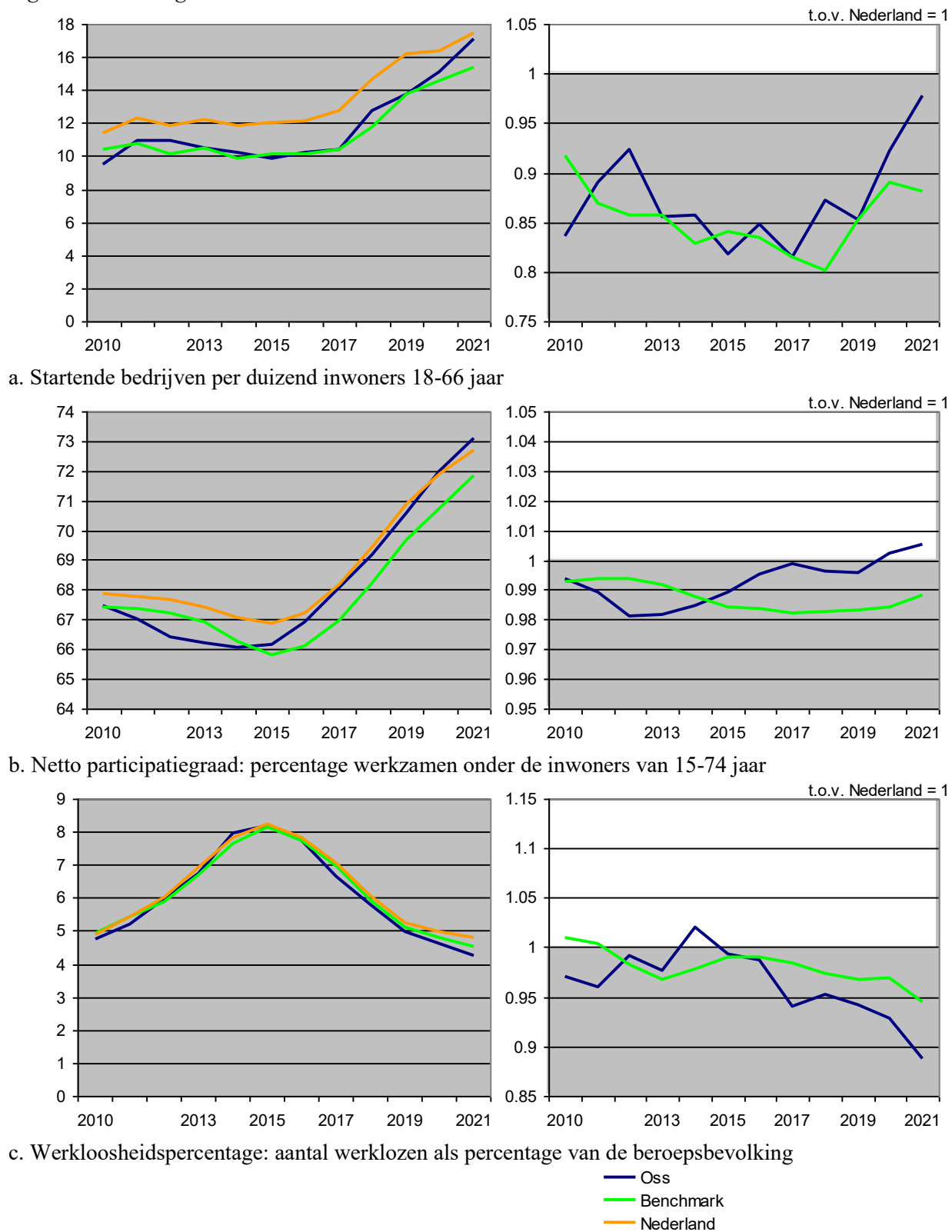
Tabel 3.5 Procentuele ontwikkeling 2021 ten opzichte van 2020, sectoren, totaal arbeidsplaatsen

Indicator	Oss	Benchmarkgemeenten	Nederland
Agrifood	1.7 %	1.3 %	-0.2 %
Logistiek	3.1 %	-0.2 %	0.1 %
Pharma - life sciences	-2.0 %	5.3 %	0.5 %
Bouw- en installatietechniek	2.9 %	4.2 %	2.6 %
Maakindustrie	-2.0 %	0.2 %	-0.6 %
Totaal	0.6 %	0.6 %	1.0 %

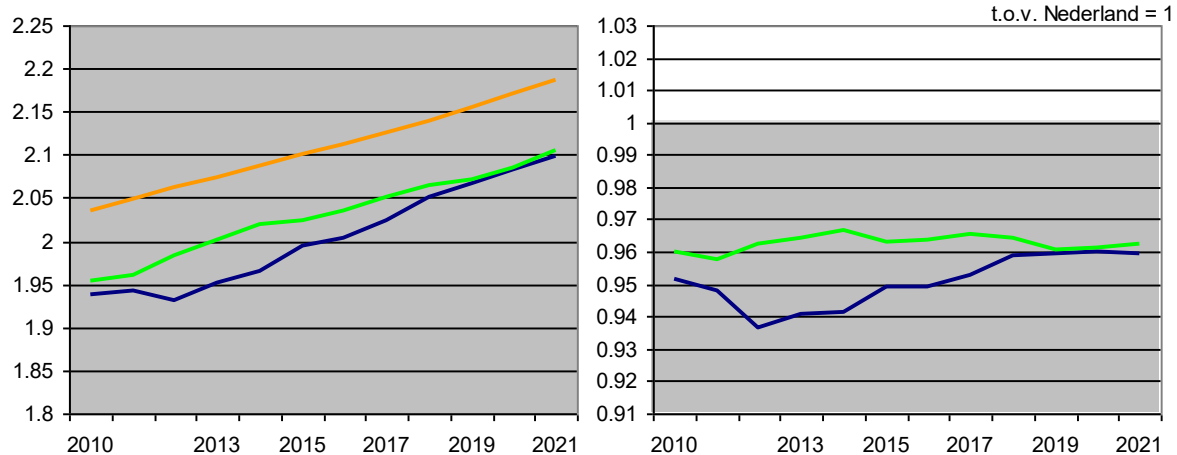
Tabel 3.6 Procentuele ontwikkeling 2021 ten opzichte van 2017, sectoren, totaal arbeidsplaatsen

Indicator	Oss	Benchmarkgemeenten	Nederland
Agrifood	2.7 %	13.7 %	5.3 %
Logistiek	1.6 %	4.2 %	3.2 %
Pharma - life sciences	-2.3 %	8.8 %	4.7 %
Bouw- en installatietechniek	13.4 %	16.2 %	12.5 %
Maakindustrie	-0.3 %	2.1 %	2.2 %
Totaal	4.5 %	3.7 %	5.1 %

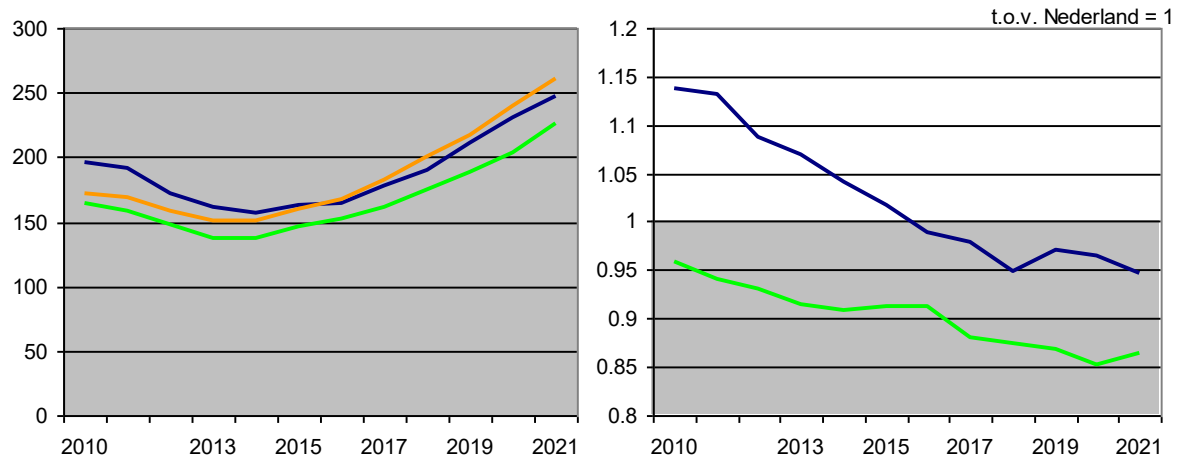
Figuur 1 Algemene indicatoren

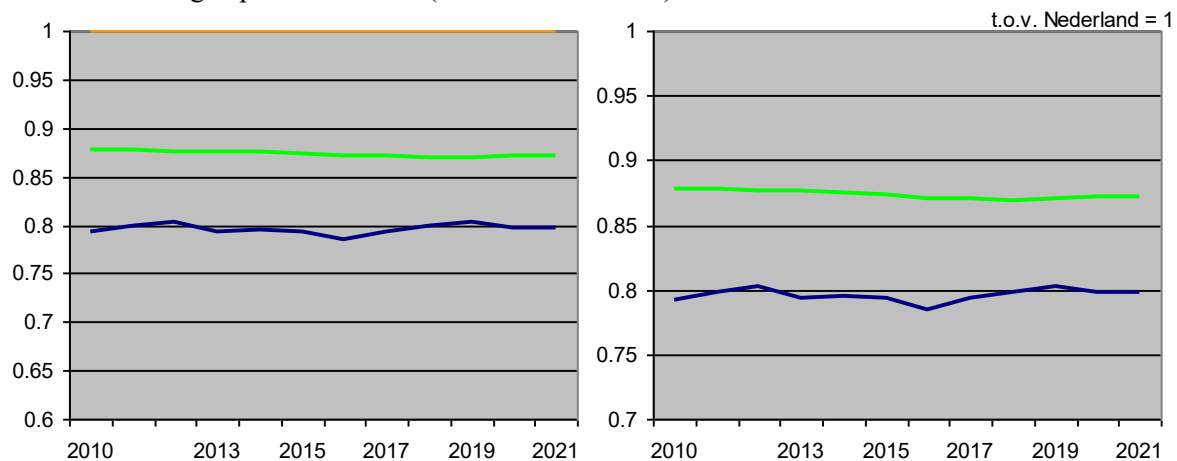
Figuur 1 Algemene indicatoren, vervolg

d. Opleidingsindex: gewogen som van laag, middelbaar en hoog opgeleiden (gewichten 1, 2 en 3)

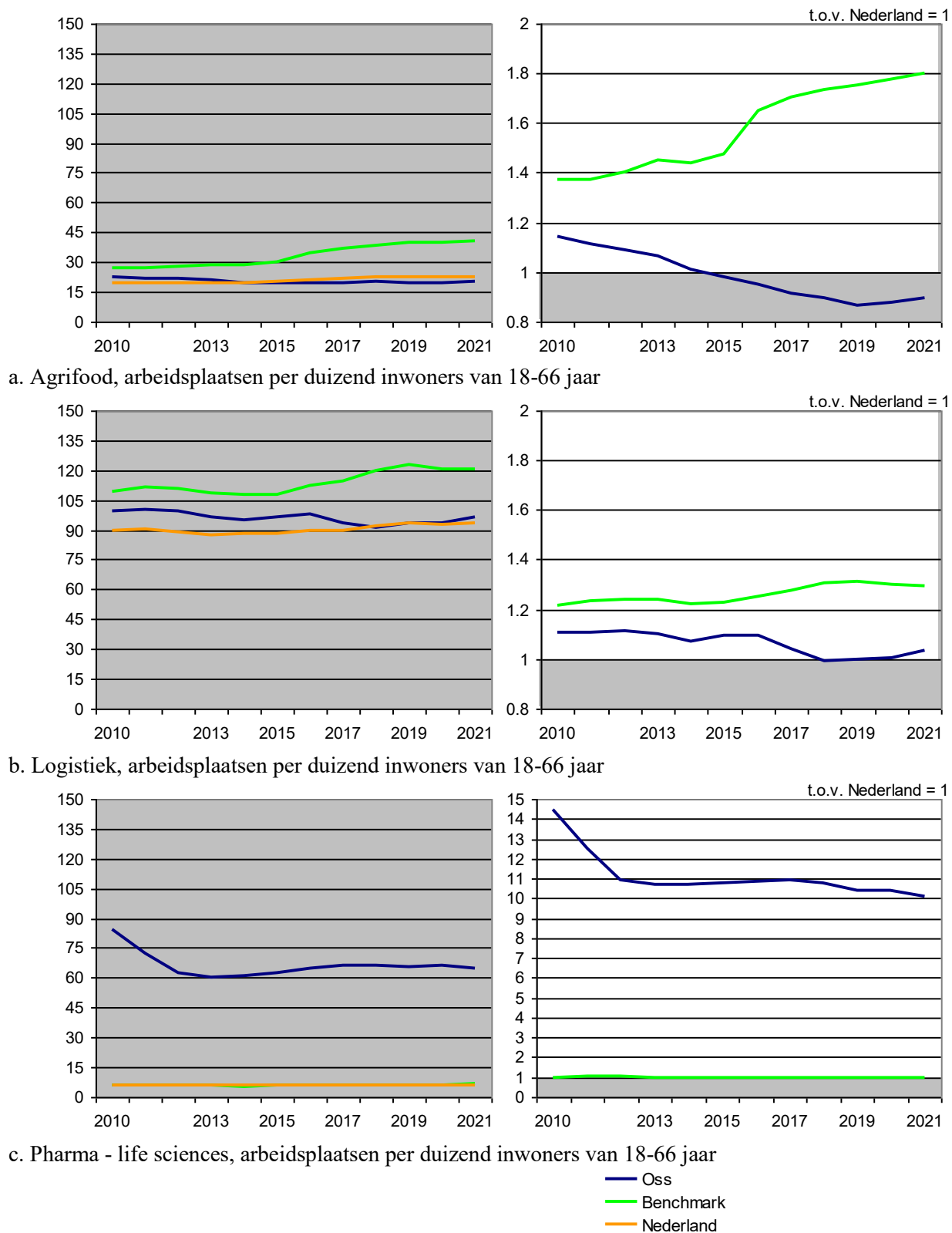
e. Gemiddeld vermogen per huishouden (in duizenden euro's)

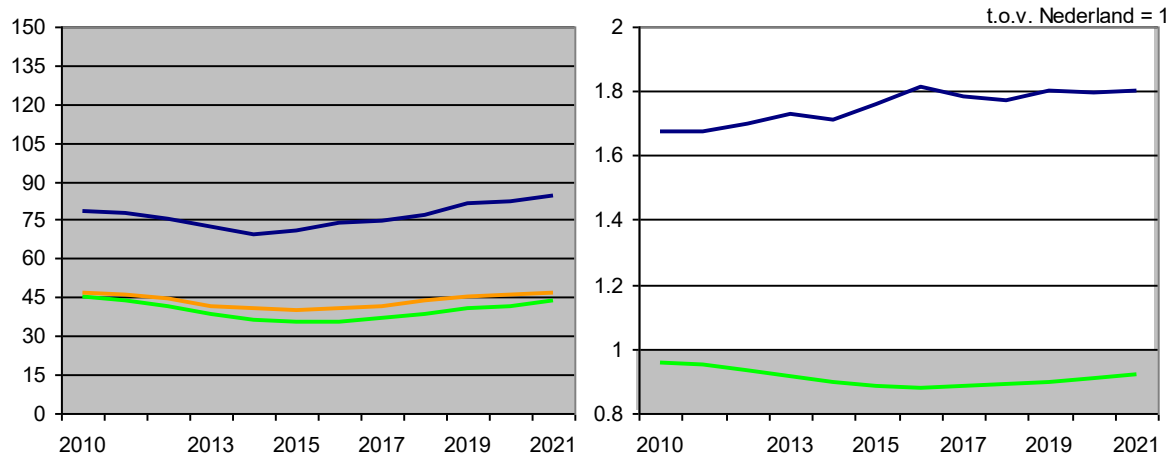
f. Diversificatie-index: afwijking van verdeling over economische sectoren van het nationaal gemiddelde

— Oss
— Benchmark
— Nederland

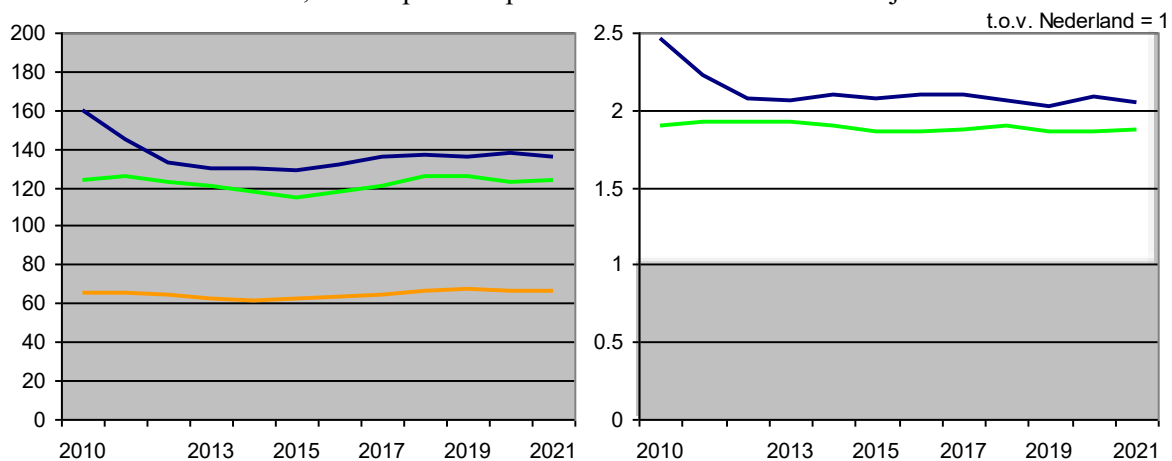
Figuur 2 Relatieve vertegenwoordiging topsectoren, maakindustrie en totale bedrijvigheid

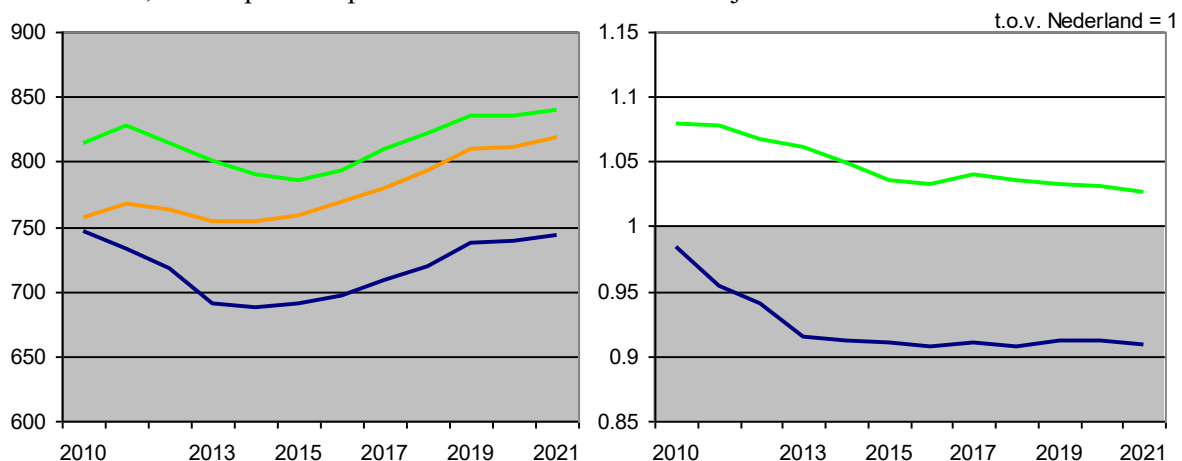
Figuur 2 Relatieve vertegenwoordiging topsectoren, maakindustrie en totale bedrijvigheid, vervolg

d. Bouw en installatietechniek, arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

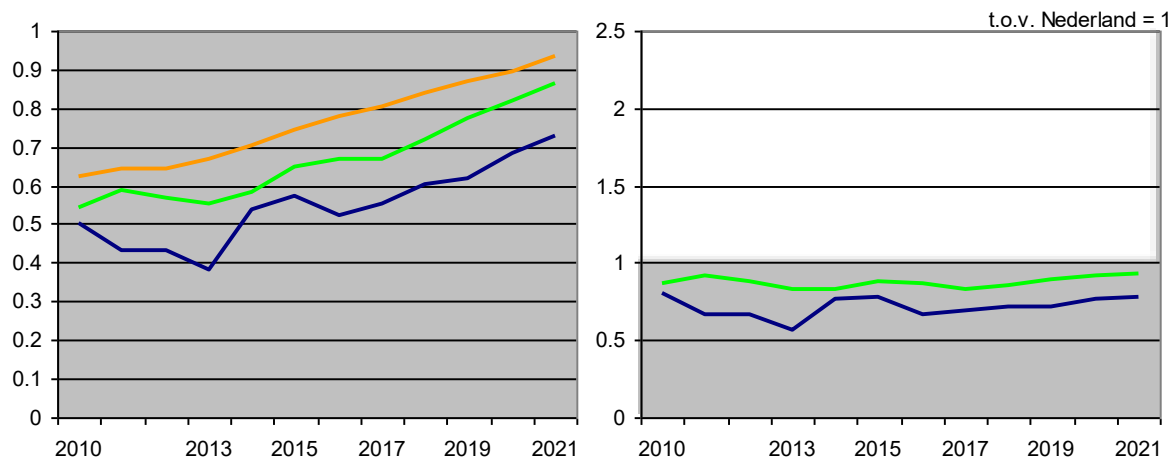
e. Maakindustrie, arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

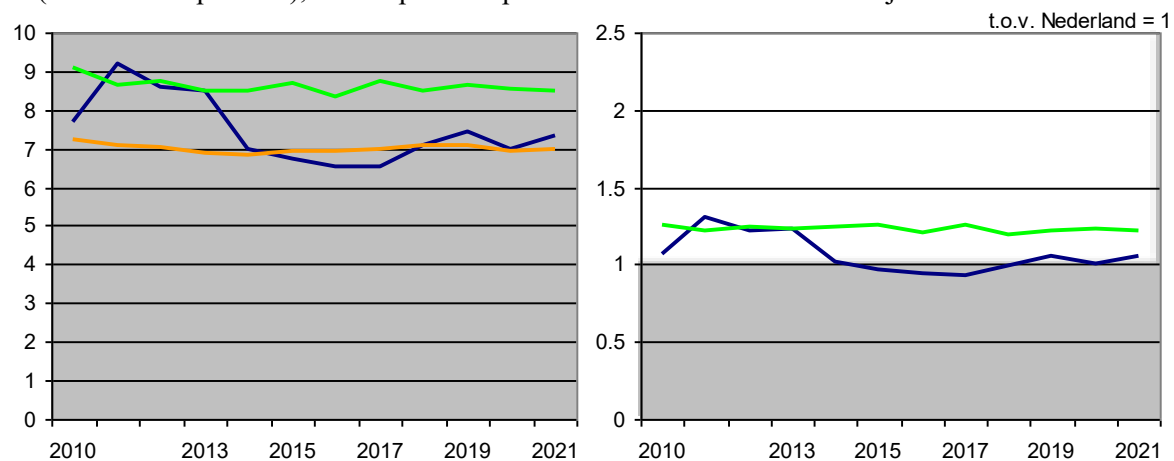
f. Totale bedrijvigheid, arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

— Oss
— Benchmark
— Nederland

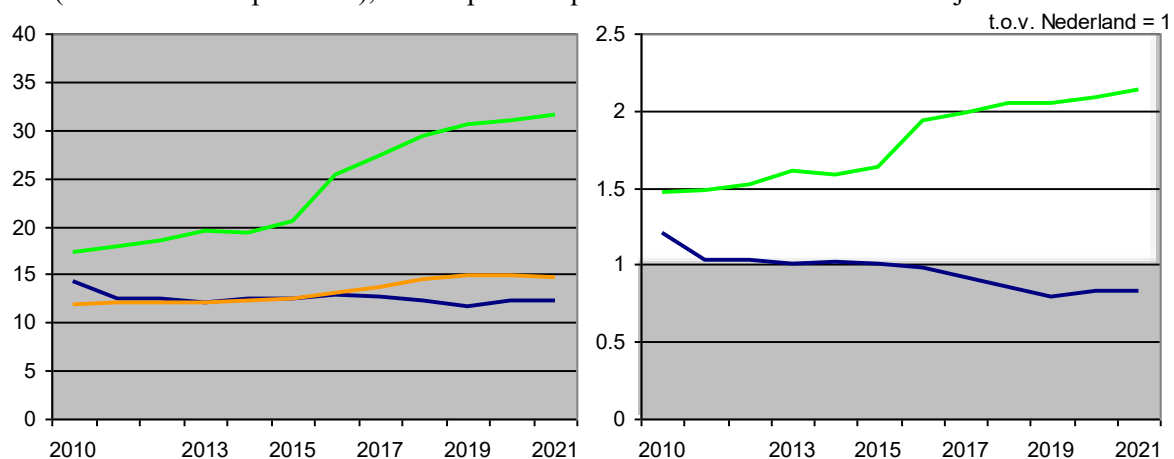
Figuur 3.1 Relatieve vertegenwoordiging agrifood, naar grootteklasse

a. ZZP (1 werkzame persoon), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

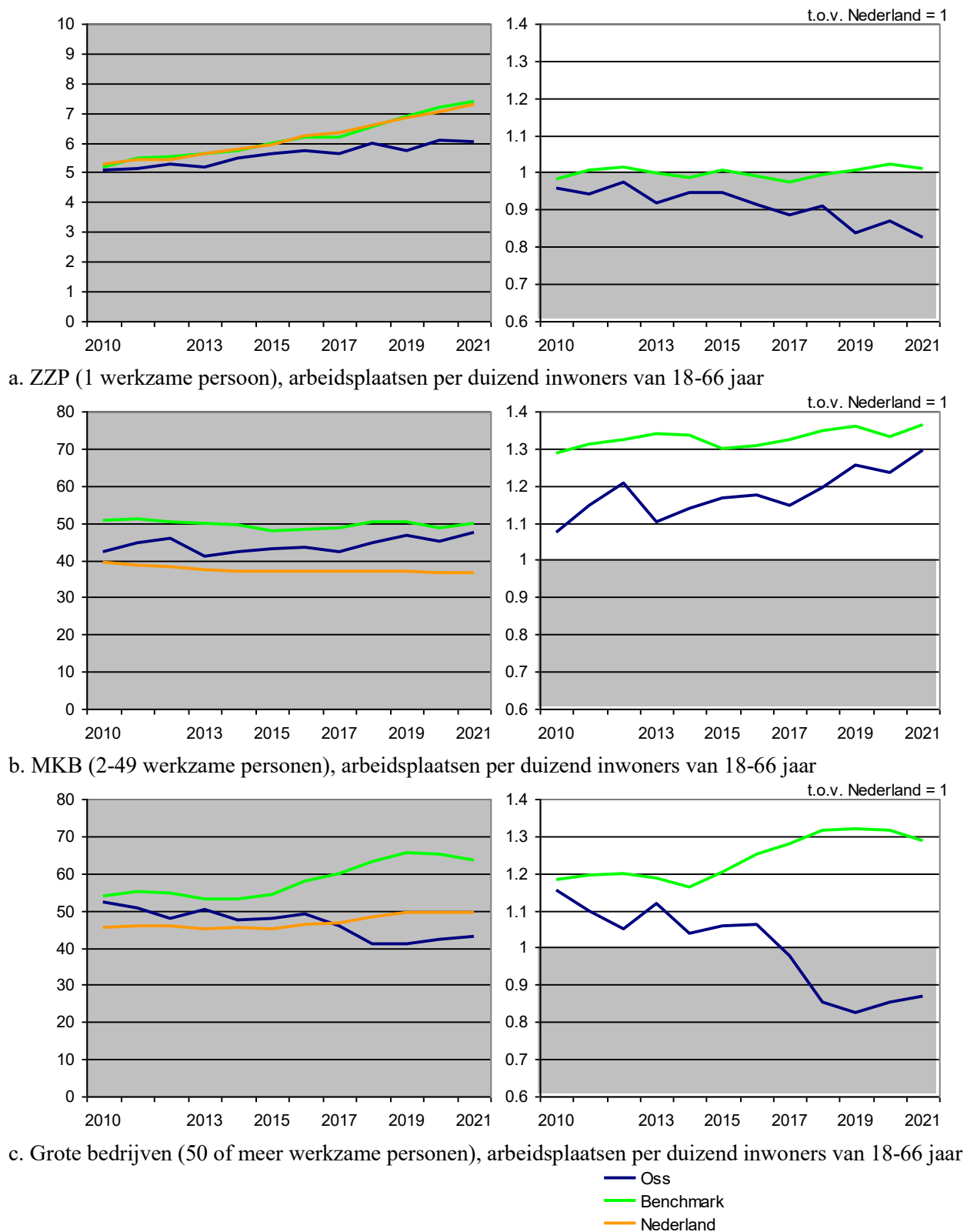
b. MKB (2-49 werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

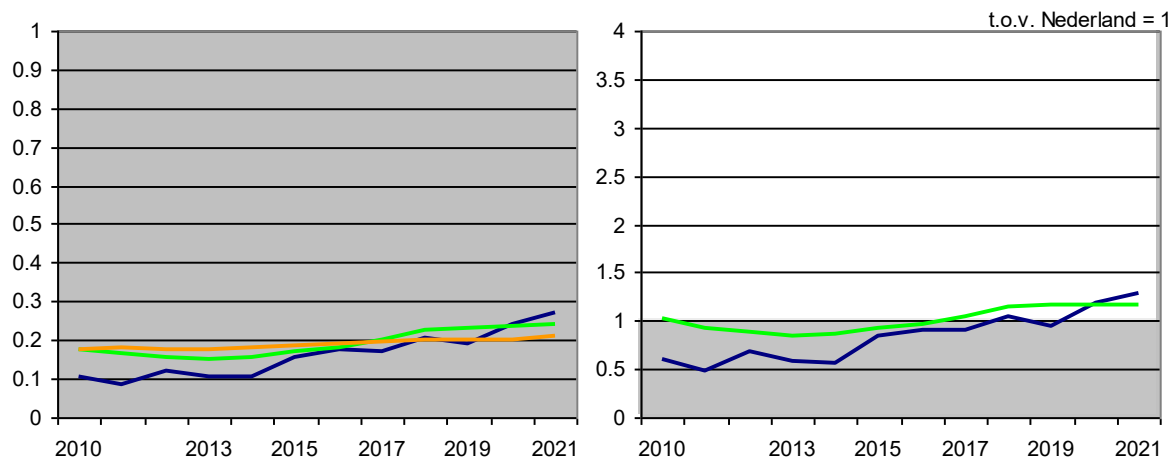
c. Grote bedrijven (50 of meer werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

— Oss
— Benchmark
— Nederland

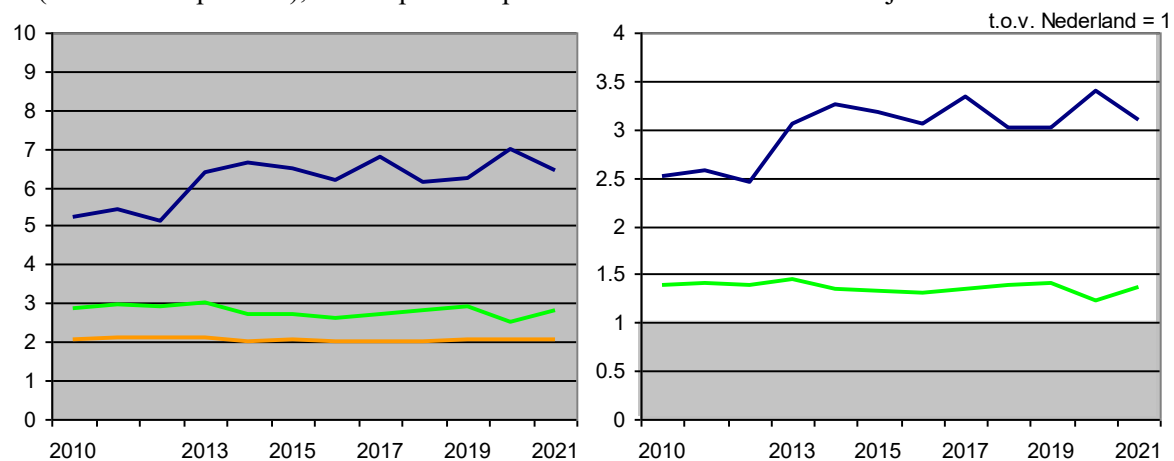
Figuur 3.2 Relatieve vertegenwoordiging logistiek, naar grootteklasse

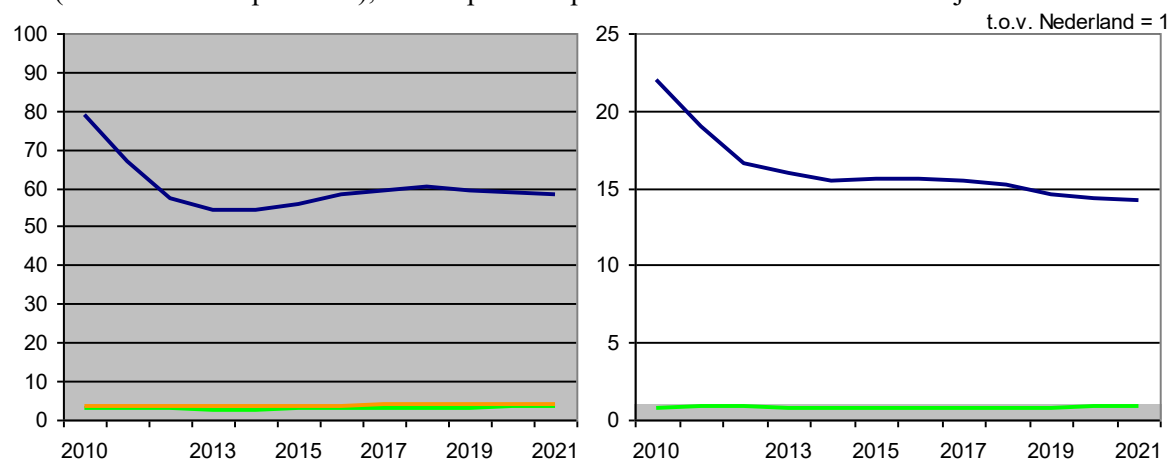
Figuur 3.3 Relatieve vertegenwoordiging pharma - life sciences, naar grootteklasse

a. ZZP (1 werkzame persoon), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

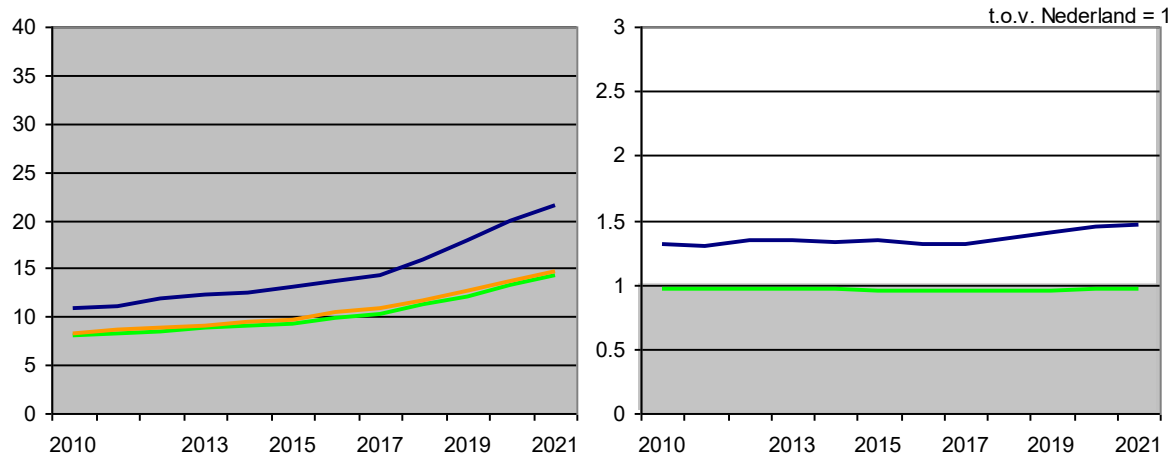
b. MKB (2-49 werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

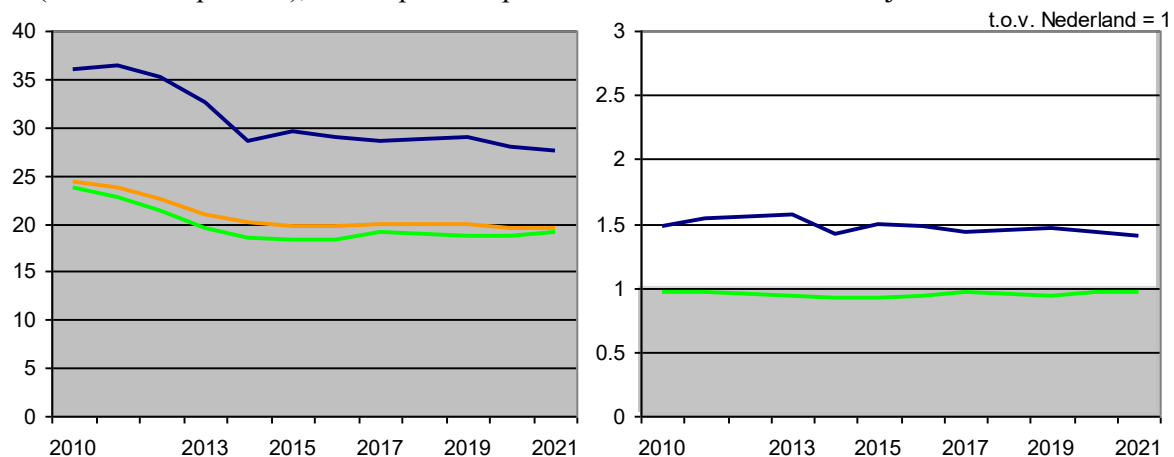
c. Grote bedrijven (50 of meer werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

— Oss
— Benchmark
— Nederland

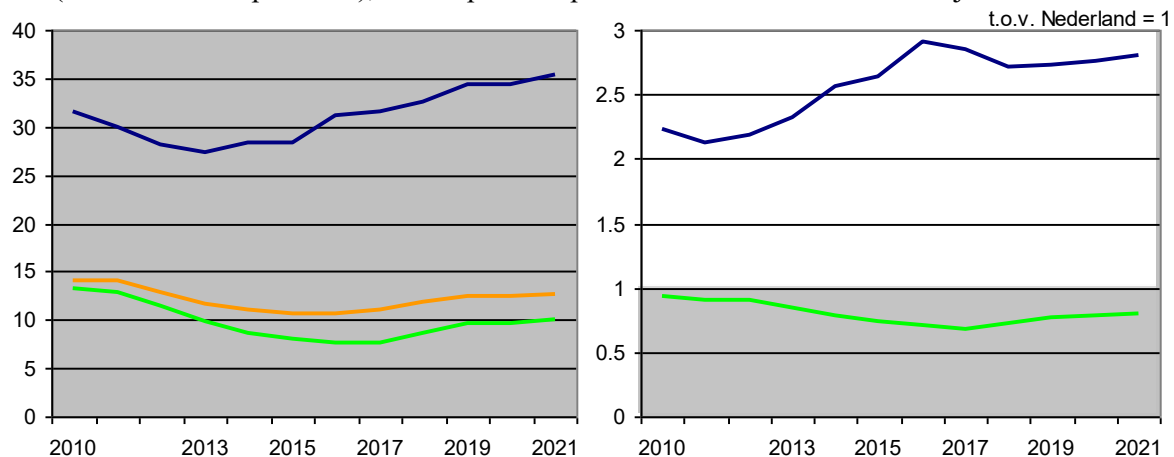
Figuur 3.4 Relatieve vertegenwoordiging bouw en installatietechniek, naar grootteklasse

a. ZZZ (1 werkzame persoon), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

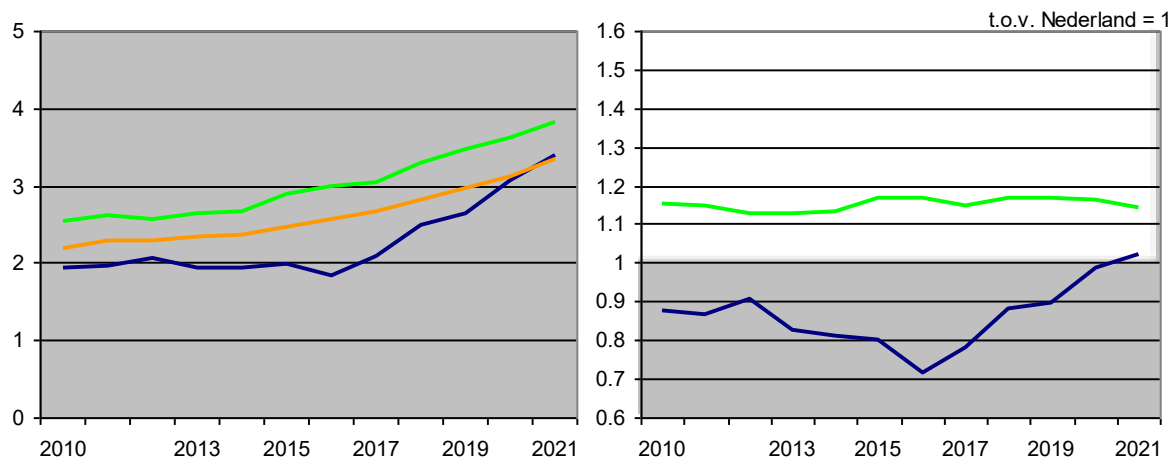
b. MKB (2-49 werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

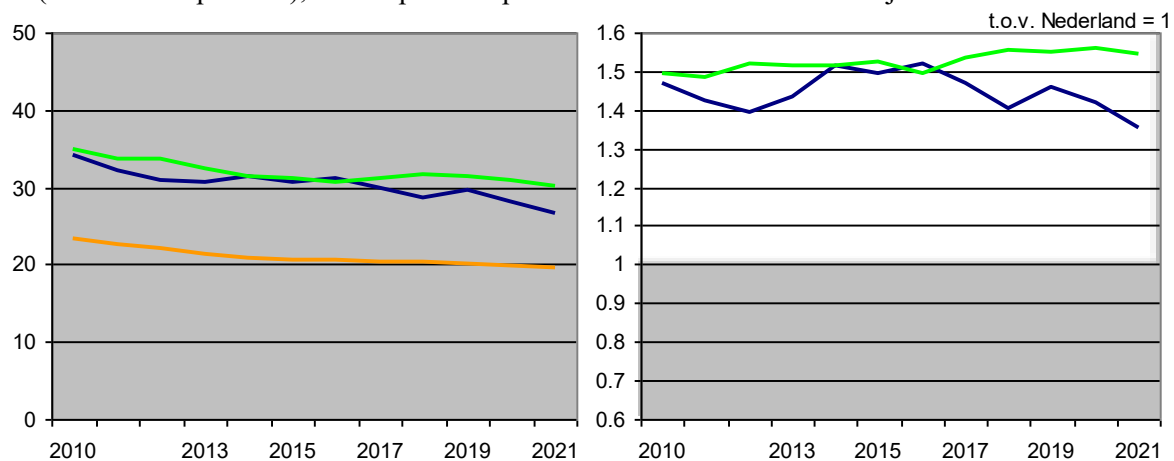
c. Grote bedrijven (50 of meer werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

— Oss
— Benchmark
— Nederland

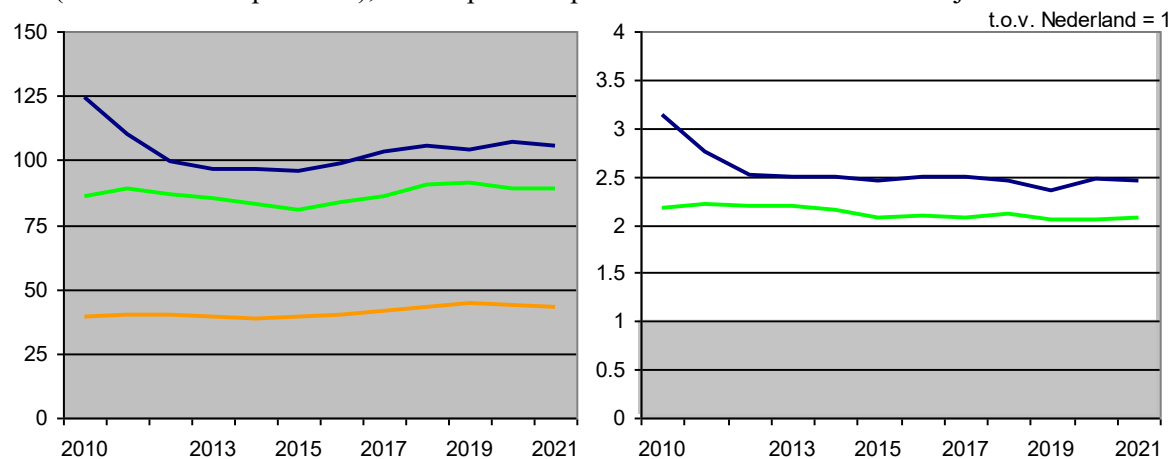
Figuur 4 Relatieve vertegenwoordiging maakindustrie, naar grootteklasse

a. ZZP (1 werkzame persoon), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

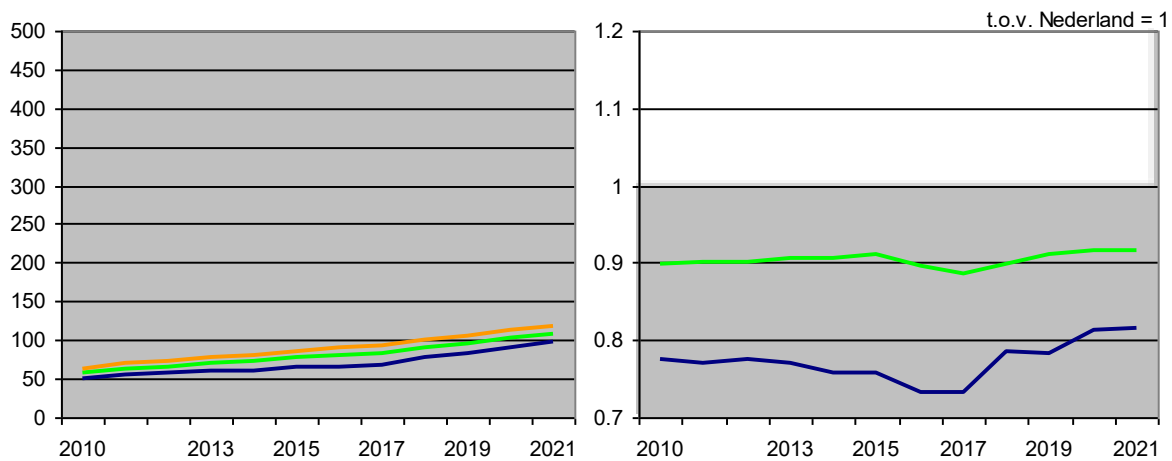
b. MKB (2-49 werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

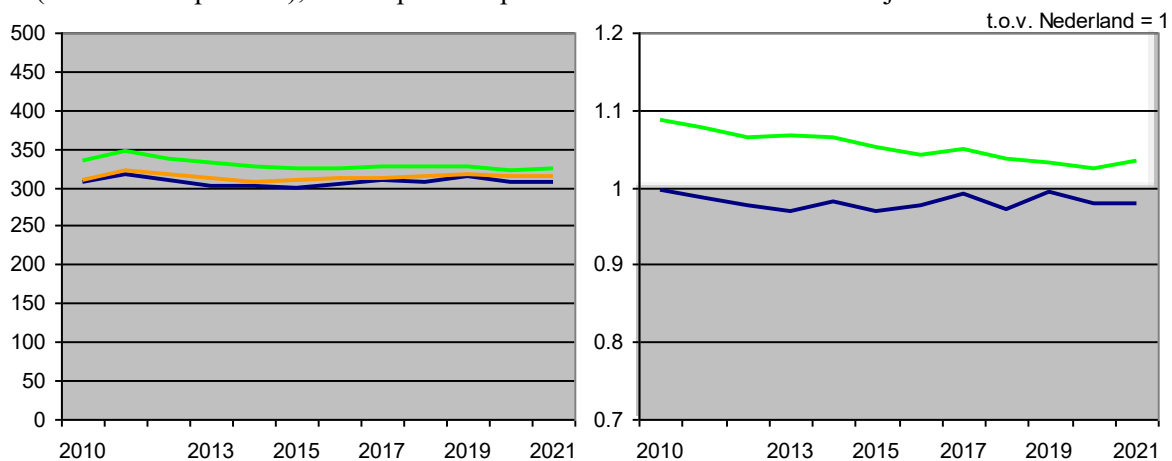
c. Grote bedrijven (50 of meer werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

— Oss
— Benchmark
— Nederland

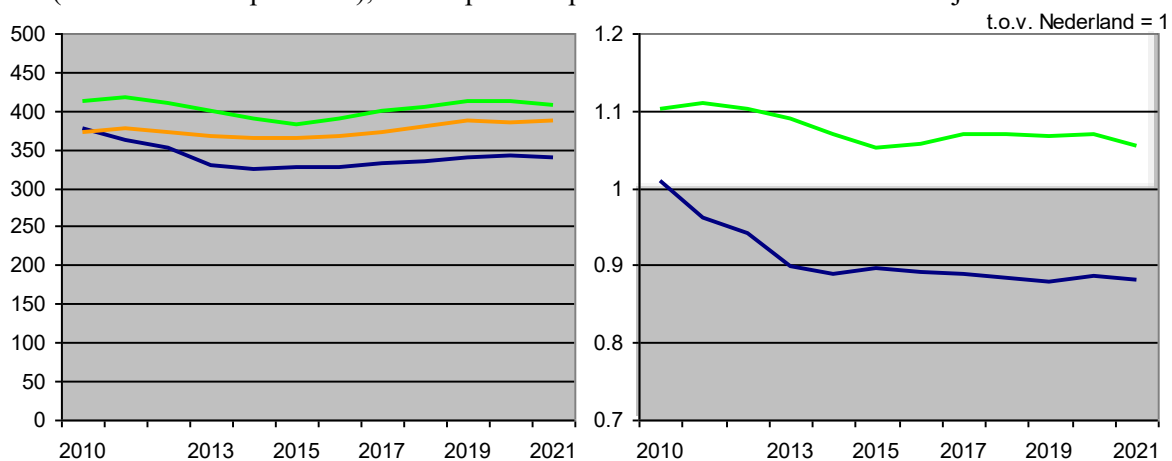
Figuur 5 Relatieve vertegenwoordiging totale bedrijvigheid, naar grootteklasse

a. ZZP (1 werkzame persoon), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

b. MKB (2-49 werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

c. Grote bedrijven (50 of meer werkzame personen), arbeidsplaatsen per duizend inwoners van 18-66 jaar

— Oss
— Benchmark
— Nederland